

deltager i det offentlige Liv, naar de ere komne frem, bør modtage dem med Ærbødighed og ikke gjøre dem til Gjenstand for nogensomhelst Art af Drøftelse. Svad der er foregaaet under de nærværende Forhold, forekommer mig at være saa fuldstændig naturligt fra Først til Sidst, at jeg tilstaaer, jeg ikke er i Stand til at skjønne, hvorledes man har kunnet misbillige det. Det Første, som foreligger, og som under nærværende Debat har været gjort til Gjenstand for Kritik, er den allerunderdanigste Forestilling fra Ministeriet til Kongen. Det er da sagt, at denne Forestilling, saaledes som den er affattet, indeholder en Opfattelse af Forholdene, der fortjener en alvorlig Misbilligelse. Denne Indsigelse fortaar jeg ikke. I det Dieblit, Ministeriet har en Overbevisning om, hvorledes Regjeringen bør føres, og har en fast og bestemt Overbevisning om, hvad der tjener til Fædrelandets Læve og Samfundets Vel, maa det dog udtale for Hans Majestæt, hvad der er dets egen samvittighedsfulde Overbevisning. Det forekommer mig at være en høist befjenderlig Fordring til det; at det skal ophøre at være sig selv og ikkæde sig Anskuelse, som det aldrig har haat i det Dieblit, det nedlægger sin allerunderdanigste Forestilling. Man kan dog ikke gjøre et Menneſte Bebreidelse for, at han udtaler sin samvittighedsfulde Overbevisning. Jeg forstaaer slet ikke, hvorledes Ministeriet ved at henvende sig til Hans Majestæt skulde have haaret sig ad paa nogen anden Maade. Dernæst er det blevet sagt, at Hans Majestæt var bleven sat i den Stilling, at han maatte raadføre sig med andre Personer end med sine officielle Raadgivere, og at dette var forkert. Det forekommer mig imidlertid, at Situationen i høj Grad maatte opfordre ham til at gjøre, hvad han har gjort. Netop de, der gaa ud fra, at Ministeriets allerunderdanigste Forestilling er et Udtryk for en ensidig Opfattelse, maa være særdeles vel tilfredse med, at Hans Majestæt ikke er bleven staaende ved denne Forestilling, men har henvendt sig til Andre og har raadført sig med dem. Imidlertid er det blevet sagt af den ærede Rigsdagsmand (Bojſen), som ved Begyndelsen af denne Forhandling førte Ordet for Flertallet her i Salen: „det, vi her have anset over, er, at der er fremkaldt den Situation, at Kongen, som har et Ministerium, dog nødes til at raadføre sig med Andre. Er der Noget, der er i Strid med konstitutionel Praxis, saa er det netop dette, at Kongen bagved Ministeriets Ryg henvender sig til Andre“. Jeg tilstaaer, at jeg er noget forundret over den Omhu, som saaledes har gjort sig gjældende hos det ærede Medlem, for Ministeriet. Dersom Hans Majestæt under disse Omstændigheder havde fundet det passende at henvende sig til de ærede Herrer, som antages at have den største Indflydelse paa Flertallet i denne Sal, og sagt til dem: Her foreligger Ministeriets allerunderdanigste Forestilling; men da jeg frygter for, at den kan være Udtrykket

for en ensidig Opfattelse, ønsker jeg at raadføre mig med de Herrer om, hvad der tjener Fædrelandet bedst, vilde de Herrer da have svaret, saaledes som det maa antages, at de vilde efter den Opfattelse, der er bleven gjort gjældende af det ærede Medlem for Rættens Aants 6te Valgfreds, nemlig: Vi kunne ikke udtale os derom; det er ukonstitutionelt, at Kongen bag sit Ministeriums Ryg raadfører sig med Andre, og med stor Beklagelse maa vi sige, at vi ikke ere i Stand til at give Deres Majestæt Veiledning i saa Henseende. Det skulde da være, at Deres Majestæt vilde udnævne os til Ministre. Da falder Banfeligheden bort, thi naar det nærværende Ministerium er fjernet, og vi ere blevene Ministre, vilde vi være i den Stilling, at vi ere forpligtede til at yde Deres Majestæt vort Naad; men saalænge vi ikke ere Ministre, er det ukonstitutionelt, at vi yde Deres Majestæt den Veiledning, som De i dette Dieblit ønsker af os. Jeg holder mig forvisset om, at de Herrer, dersom Forholdene havde stillet sig saaledes, med stor Loyalitet havde stillet deres Overbevisning til Hans Majestæts Disposition, og vilde have raadet ham til, hvad de mente, at Fædrelandets Læve krævede. — Der bliver tilbage det sidste Spørgsmaal om Offentliggjørelse af den kongelige Gaandſkrivelse. Det maa fastholdes, at Debatten, saaledes som den nu er ført, har slaet det fast som Resultat, at der ikke her foreligger noget Dokument, som kræver Kontraſignatur. Efter Grundloven er det Beslutninger, som vedkomme Lovgivningen og Regjeringen, der kræve en Ministers Kontraſignatur for at faae Gyldighed, men her er jo ikke Tale om nogen saadan Beslutning; Beslutningen foreligger i Hans Majestæts Svær paa Adressen. Der er derimod Tale om en Oplysning om, hvorledes Regjeringens Beslutning er bleven til, og et saadant Dokument — det tør jeg anse for fuldstændig anerkjendt i Debatten — kræver ikke ministeriel Kontraſignatur. Heraf følger som en vigtig Konsekvens, at man vilde kunne tænke sig denne Gaandſkrivelse offentliggjort ikke alene af Hans Majestæts Ministerium, men endog med Hans Majestæts Samtykke af Enhver, hvem han maatte overdrage et saadant Hver. Situationen var for ikke ret længe siden den, at Ministeriet ganske almindelig var Gjenstand for det Paalagn, at det klæbde sig til Labretterne, at det klæbde sig til Magten, og det Thema blev paa mange Maader varieret, at Ministeriet tilfidsatte, hvad Fædrelandets Læve krævede, for at give efter for sin egen Lyſt til Magten. Dette er en krænkende og nedsettende Beskyldning, thi naar man befinder sig i en saadan Stilling som Hans Majestæts Ministre, er det klart nok, at det i en særlig Grad gjælder om dem — hvad der i Øvrigt maa gjælde om os Alle —, at de bør sætte Hensynet til Fædrelandets Læve langt over, hvad deres eget personlige Onſke kunde lede dem til. Derom har det ærede Medlem for Aarhus Aants 1ste Valgfreds (Win-